

disputationi de justificatione. impromam, ut integram
ad mundinas Paschales habeatis. Jam enim paginas
aliquot Typographus absolvit, utinam magno bono
Eclesia! quod solum equidem specto. Quidam juvenis
Jesuita Moguntinus Adamus Sörzen chartis ineptissi-
mis quibusdam in me vulgatis remoram mihi adferre
cogitavit, sed non revocabit me à metâ, quam
ubi contigero, si quod opere pretium dixerit, re-
sponsum feret, non tamen ut abs te Gretserus, pri-
vato scripto, sed Editione totius Tomi IV. recognita
saluta ex me. collegas tuos et vale diu Eclesia.
Heidelbergae. 26. Octobris 1614.

771.
J. Pareus

D. Danieli Tileno salutem.

En tibi, charissime Tilene, per filium Georgium cum
illustrissimo suo ad vos rediit, Apocalypsicum com-
mentarium, precibus amicorum mihi tandem ex-
ortum, cui ut varia iudicia apud praecipue Ponti-
ficis, Sacerdotumque parata vides, ita quid tibi de
eius methodo et tractatione videatur, perscribere
ad me ne graveis, peramanter oro. Tuo enim
gravissimo iudicio tribuere soleo plurimum. Gra-
tulabor vero Eclesia Anti-Bellarminum tuum
quem nunc isthic abs te adornari, ex literis D. Sa-
pelli atq; D. Hamburghii verbis intellexi. Longa jam
est Jesuitarum gloriatio, nondum produsse daudem
aliquem qui Goliathum suum totum confecerit. Multi
pugnâ aggressi in media arena cesserunt, Ego
postremas acies nescio an labefactarim. Tu quae-
da operam, ut vel totum prosternas, vel certe il-
lam Herculi eripias. Orthodoxa vero doctrina
vestigia sic premas, ut ejus proclaram trophaeum
erigas posteritati. Quid vero est, quod declaratio-
nem tuam hactenus silentio deseris? Num adversarii
Batavo facit herban porrexisit? id certe non
nemo

224

nemo literis ad me misisset. Quos te hanc labem
eluas publice, si non apologia alia, saltem librorum
de gratia et libero arbitrio 4. Tomi castigatione.
solidiore. vale Vir Carissime. Heidelbergae.
4. Aprilij 1614.

Ex literis ad D. Georgium Scheuchlicium
Vesaliensis Ecclesiae Pastorem vi-
gilantissimum.

172.

Quod quæris, an provocati debeatis descendere
ad disputationem cum doctore, Ubiquitario, et si
minimè formidabile sit orthodoxis hoc homi-
nam genus, quod portentum Ubiquitatis fuerit,
tamen multum interest, qui, adversum quos,
coram quibus, quo fine, et eventu certamen
pascipiant. Certè non est omnibus datum, ut
et benè doceant et benè disputent. Adhibendi
igitur sunt ad disputandum viri idonei, et do-
ctis necessarius, hoc est, peritià judicandi,
dicendi, argumentandi, convincendi, nec non
audore et moderatione, pià instructi, non
superbi, contentiosi, præcipites. Nec est facile
congruendum cum superbis, loquacibus, qui non
veritatem quærent, sed victoriam. Adhibendi
sunt auditores testes, moderatores arbitri, vel
judices prudentes ad judicandam de rebus divinis ido-
nei, quales profectò non sunt omnes Magistrati.
Multi enim putant, ut in libris civilibus penes eos
stare victoriam, qui vel audacius vel ad ratio-
nem humanam probabilius de causa, disserunt.
Denique periculosum etiam duorum vel paucorum
facundie, peritià, vel affectibus totius Ecclesie
causam committere, ut cum illis stet vel cadat reli-
gionis veritas, quomodo Romani olim et Albani,
controversiam de imperio pavonum duello dore-